

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a členov senátu JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **Ing. P. P.**, bývajúceho v S., M., zastúpenému JUDr. P. P., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **Slovenskej republike - Ministerstvu financií Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 5, **o zaplatenie 24 526,52 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 237/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. novembra 2010 sp. zn. 4 Co 143/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 9. februára 2010 č.k. 21 C 237/2008-42 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 24 509,92 € spolu s 8,5 % úrokom z omeškania od 10. apríla 2008 do zaplatenia a 1 767,72 € trov konania; vo zvyšku žalobu zamietol. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo v konaní preukázané, že žalobca so S., a.s. uzavrel v období rokov 1971 až 1998 päť zmlúv o vklade, na základe ktorých mu S., a.s. vystavila jednu výhernú vkladnú knižku a štyri vkladné knižky na doručiteľa, ako i že pri požiari rodinného domu žalobcu 18. marca 2005 tieto vkladné knižky zhoreli. Podľa potvrdenia S., a.s. zostatok na vkladných knižkách na doručiteľa, ktoré boli vedené na meno

žalobcu, bol ku dňu 31. decembra 2006 v celkovej sume 738 385,80 Sk. Uvedený vkladový vzťah medzi žalobcom a S., a.s. v súlade s § 879e ods. 5 Občianskeho zákonníka a § 27 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách zanikol zo zákona dňom 31. decembra 2003 a týmto dňom prestali medzi jeho účastníkmi platiť všetky dojednané práva a povinnosti, vrátane povinnosti žalobcu predložiť vkladnú knižku. Považoval za všeobecne známe, že po 31. decembri 2003 banky odmietali umoriť stratené alebo zničené vkladné knižky na doručiteľa práve z dôvodu neexistencie vkladového vzťahu. Preto mal za to, že na strane žalovanej vzniklo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (zánik záväzkového vzťahu) bezdôvodné obohatenie (§ 451 Občianskeho zákonníka), na vydanie ktorého v sume 24 509,92 € (738 385,80 Sk) žalovanú zaviazal a vo zvyšku (500 Sk) žalobu zamietol. V súlade s § 517 Občianskeho zákonníka priznal žalobcovi aj úrok z omeškania, ktorého výšku určil podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na základe odvolania žalovanej konal vo veci Krajský súd v Bratislave, ktorý rozsudkom z 24. novembra 2010 sp. zn. 4 Co 143/2010 rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Odvolací súd zmeňujúci výrok odôvodnil tým, že súd prvého stupňa nesprávne vec po právnej stránke posúdil. Uviedol, že osobu, ktorá má právo na výplatu vkladu na doručiteľa definuje § 879d ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa uvedeného ustanovenia je takouto osobou doručiteľ, ktorý predloží vkladnú knižku na doručiteľa, preukáže svoju totožnosť dokladom totožnosti a splní podmienky podľa § 870 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Žalobca však tieto pre výplatu vkladu na doručiteľa zákonom stanovené podmienky nesplnil; nepredložil vkladnú knižku ako jednu z nevyhnutných podmienok pre výplatu vkladu, a preto mu nevznikol nárok na vyplatenie vkladu na doručiteľa. Žalobca ani dostatočne nepreukázal, že mu patrí zostatok zrušených vkladov na doručiteľa, a teda že je oprávnenou osobou na ich výplatu. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý žiadal rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a potvrdiť rozsudok prvostupňového súdu. Dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom uvedeným v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Nesúhlasil s právnym záverom odvolacieho súdu, že nesplnil podmienku pre vyplatenie vkladu na doručiteľa tým, že nepredložil vkladné knižky. Poukázal na to, že zo zákona došlo

k 31. decembru 2003 k zrušeniu zmlúv o vklade na vkladných knižkách na doručiteľa a tým aj k zániku vkladového vzťahu medzi ním a S., a.s. Nasledujúcim dňom vzniklo na strane banky bezdôvodné obohatenie, nakoľko odpadol právny dôvod, na základe ktorého uložil peniaze v banke. Podmienky stanovené v § 879d ods. 1 Občianskeho zákonníka nemohol splniť z dôvodu, že pri požiari jeho rodinného domu dňa 18. marca 2005, sa všetky vkladné knižky na doručiteľa zničili. Po ich zničení nebolo možné začať ani umorovacie konanie z dôvodu, že zmluvy o vklade na doručiteľa zo zákona zanikli skôr ako došlo k zničeniu vkladných knižiek na doručiteľa. Ďalej uviedol, že odvolací súd neprihliadol na jeho námietku, že odvolanie podala neoprávnená osoba, keď odvolanie podal minister financií a v spore bolo aktívne legitimované podať odvolanie v zastúpení Slovenskej republiky Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu žiadala dovolanie zamietnuť; rozsudok odvolacieho súdu považovala za vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods.1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods.1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods.1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z najzávažnejších procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci

nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Existencia ani tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nevyšla v dovolacom konaní najavo. Pokiaľ žalobca namieta nesprávny postup odvolacieho súdu pri rozhodovaní o odvolaní žalovanej, keď mal podľa jeho názoru odvolanie podané ministrom financií Jánom Počiatkom odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou, dovolací súd túto námietku nepovažuje za dôvodnú. Ako vyplýva z obsahu odvolania, odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Skutočnosť, že v záhlaví je uvedené „Ján Počiatek, minister financií Slovenskej republiky“ neznamená, ako sa žalobca mylne domnieva, že odvolanie podala neoprávnená osoba, keď nasledujúci text odvolania je v označení osoby podávajúcej odvolanie jednoznačný.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny

právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré ho viedlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcom výroku, treba považovať za správne.

Do účinnosti zákona č. 261/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 261/2001 Z.z.“), boli jednou z foriem vkladového vzťahu aj vklady na vkladných knižkách na doručiteľa. Pri tejto forme vkladu banka ani pri jeho založení, ani pri ďalších dispozíciách s vkladom (vkladanie, vyberanie) neskúmala, kto je vkladateľom, resp. kto vkladnú knižku predkladá; banka každému, kto predložil vkladnú knižku na doručiteľa, vyplatila požadovanú finančnú čiastku, ak tomu nebránil napr. niektorý zo zákazov výplaty v zmysle ustanovení vyhlášky č. 47/1964 Zb. o peňažných službách občanom, umorovacie konanie a pod. S vkladnou knižkou na doručiteľa tak mohol nakladať každý, kto ju predložil. Po zrušení vkladov na doručiteľa k 31. decembru 2003, zostatky vkladov, ktoré si vkladatelia alebo iné oprávnené osoby neuplatnili a nepreukázali do 31. decembra 2006, prešli 31. decembra 2006 na štát (§ 879i ods. 2 Občianskeho zákonníka); právo na výplatu vkladu však zostalo zachované. Občiansky zákonník v § 897d ods. 1 stanovil podmienky, za splnenia ktorých môže byť doručiteľovi vyplatený zostatok zrušeného vkladu na doručiteľa. Podľa tohto ustanovenia právo na výplatu vzniká doručiteľovi, ktorý predloží vkladnú knižku na doručiteľa, preukáže svoju totožnosť dokladom totožnosti a ktorý zároveň splní podmienky podľa § 780 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, t.j. oznámi heslo alebo splní inú podmienku, na ktorú je viazaná výplata vkladu a v prípade neznalosti hesla, preukáže, že mu vklad patrí.

Z obsahu spisu vyplýva, že S., a.s. viedla 5 vkladných knižiek na doručiteľa s názvom Ing. P. P.. Zostatky na týchto vkladných knižkách v celkovej výške 24 509,92 € prešli ku dňu 31. december 2006 na štát. Podľa tvrdení žalobcu vklady boli jeho vlastníctvom a všetky vkladné knižky boli zničené pri požiari jeho rodinného domu 18. marca 2005.

Dovolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného je zhodného názoru ako odvolací súd,

že žalobca v danom prípade nesplnil základnú podmienku stanovenú v § 879d ods. 1 Občianskeho zákonníka pre výplatu zrušeného vkladu na doručiteľa, a to predloženie vkladných knižiek alebo ich umorenie. Tvrdenie žalobcu, že podanie návrhu na umorenie vkladných knižiek na doručiteľa neprichádzalo z dôvodu zrušenia vkladového vzťahu pred ich zničením do úvahy, dovolací súd nezohľadnil, nakoľko platná právna úprava umorenie vkladných knižiek na doručiteľa po tom, čo boli zákonom č. 261/2001 Z.z. zrušené, nevyučovala; pri umorení vkladnej knižky na doručiteľa nebolo možné vydať novú vkladnú knižku na doručiteľa, ale bolo možné vyplatiť vklad alebo použiť zostatok vkladu na založenie vkladnej knižky na meno. Keďže umorovacie konanie je v zmysle § 784 Občianskeho zákonníka konaním návrhovým a žalobca, aj podľa jeho vlastného vyjadrenia, takýto návrh nepodal, jeho dodatočné výhrady a argumentácie, z akých dôvodov nebolo možné umorenie vykonať, sú v tomto štádiu konania právne irelevantné.

Za nedôvodnú považuje dovolací súd aj námietku žalobcu, že odvolací súd sa nezaoberal jeho nárokom aj z hľadiska posúdenia, či na strane žalovanej nevzniklo plnením z dôvodu, ktorý odpadol, bezdôvodné obohatenie. Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku, odvolací súd posudzoval žalobcom uplatnený nárok aj z tohto hľadiska a dospel k záveru, že žalobca dostatočne nepreukázal, že mu vklady na sporných vkladných knižkách na doručiteľa patria, z ktorého dôvodu ho nepovažoval za osobu, na úkor ktorej sa mala žalovaná bezdôvodne obohatiť. Aj podľa názoru dovolacieho súdu žalobca nepreukázal, že mu úspory na vkladných knižkách na doručiteľa patria a tým ani splnenie predpokladov pre vznik zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia. Samotný názov vkladnej knižky na doručiteľa znejúci na meno žalobcu a ním v žalobe uvedené identifikačné čísla vkladných knižiek totiž ešte nepreukazujú oprávnenosť nároku žalobcu na výplatu vkladu. Aj za predpokladu, že by vkladateľom peňažných prostriedkov na sporných vkladných knižkách na doručiteľa bol samotný žalobca, táto skutočnosť by však automaticky sama osebe neznamenala, že mu tieto vklady aj patria.

Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nie je daný a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní (procesne) úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júna 2012

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková